

Elektronik medya ve çocuklar

Sayın Editör,

Derginizin 2012 yılı ikinci sayısında yayımlanan "Televizyonun okul öncesi dönemdeki çocukların saldırganlık davranışına etkisi" başlıklı, Duygu Akçay ve Hilal Özcebe tarafından hazırlanmış makaleyi ilgi ile okudum.¹ Bu yazı ağırlıklı olarak çocukların gelişiminin en hızlı olduğu okul öncesi (3-6 yaş) dönemde televizyonun saldırgan davranışlar üzerine etkisini incelemesi bakımından iyi düzenlenmiş bir çalışmadır. Televizyon izlemeye başlama yaşı 1971 yılında ortalama dört iken, günümüzde beş aya kadar inmiştir.² Öyle ki televizyon başta olmak üzere bilgisayar, internet, video oyunları, DVD, akıllı telefonlar gibi teknolojilerin günümüzde giderek artan oranda yaygın kullanımı ile elektronik medyanın etkilerini tanımlamak için "Dijital Çocukluk" kavramı ortaya çıkmıştır.³ Araştırmalar göstermektedir ki bu kavram çerçevesinde saldırgan ve şiddetli davranışlar dışında, madde bağımlılığı, oftalmolojik sorunlar, obezite, uyku bozuklukları, psikiyatrik sorunlar, kişilik değişiklikleri gibi birçok organik ve ruhsal sorunlara neden olabilmektedir.⁴ Yüksek sosyoekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarında (0-15 yaş) elektronik medya kullanımını irdelediğimiz anket çalışmasında okul öncesi (3-5 yaş) 285 çocukta günlük televizyon izleme süresi 2.0 ± 0.8 saat bulunmuştur.⁵ Ayrıca anne-babaların televizyon izleme süreleri ve çocukların yaşı ile pozitif korelasyon görülmüştür. Ancak ülkemizde Yalçın ve arkadaşlarının⁶ farklı düşük sosyoekonomik düzeydeki grupta yaptığı çalışmada bu süre daha uzun bulunmuştur. Bu durum, çalışmaların farklı sosyoekonomik düzeydeki aileler üzerinde yapılması, son yıllarda ailelerin bu konuda kısmen bilinçlenmesi, medya okuryazarlığının gündemde olması ve kısmen de çocukların artan oranda farklı yeni elektronik cihazlara (bilgisayar, DVD, internet, play station vb) yönelmesi ile açıklanabilir. Amerikan Pediatri Akademisi, iki yaş altında çocukların televizyon izlememesini onun yerine, birlikte oyunlar, okuma, şarkı söyleme ve spotif aktivitelerde bulunmasını önermektedir.⁷ Anne-babaların bu konuda yeterince bilgi sahibi olmaması neticesinde televizyon ve diğer elektronik cihazları bir bakıcı olarak kullanılmakta, özellikle ülkemiz gibi okuma alışkanlığı zaten az olan

bir toplumda, kitap okuma, birlikte oyunlar geriplanda kalmaktadır. Bu nedenle başta sağlam çocuk izlemi yapan tüm pediatristler olmak üzere, anne-babalara, eğitmenlere, kısaca çocuk sağlığı ile ilgilenen tüm kişi ve kurumlara görevler düşmektedir.

Sinan Mahir Kayıran
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı
Amerikan Hastanesi
sinanmahir@gmail.com

KAYNAKLAR

1. Akçay D, Özcebe H. Televizyonun okul öncesi dönemdeki çocukların saldırganlık davranışına etkisi. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi 2008; 55: 82-87.
2. Zimmerman FJ, Christakis DA, Meltzoff AN. Television and DVD/video viewing in children younger than 2 years. Arch Pediatr Adol Med 2007; 161: 473-479.
3. Vandewater EA, Rideout VJ, Wartella EA, Huang X, Lee JH, Shim MS. Digital childhood: electronic media and technology use among infants, toddlers, and preschoolers. Pediatrics 2007; 119: e1006-e1015.
4. Christakis DA, Ebel BE, Rivara FP, Zimmerman FJ. Television, video, and computer game usage in children under 11 years of age. J Pediatr 2004; 145: 652-656.
5. Kayıran SM, Soyak G, Gürakan B. Electronic media use by children in families of high socioeconomic level and familial factors. Turk J Pediatr 2010; 52: 491-499.
6. Yalçın SS, Tuğrul B, Naçar N, Tuncer M, Yurdakök K. The factors that affect television viewing time in preschool and primary school children. Pediatr Int 2002; 44: 622-627.
7. American Academy of Pediatrics. Children, adolescents and television. Committee on Public Education. Pediatrics 2001; 107: 423-426.